

KUULUVUSTUNNE ILMA PASSITA?

KRISTJAN KALDUR

UURINGUJUHT

BALTI UURINGUTE INSTITUUT

RAHVUSRIIK VS IDENTITEET: MILLES SEISNEB VÄLJAKUTSE?

1. Eestis kui rahvusriigis on rahvusküsimusel olnud aastakümneid rõhutatud roll paljudes eri eluvaldkondades: poliitikakujundamisest teadusuuringuteni.
2. Aastakümneid on rahvusliku identiteedi käsitus olnud ka väga selgepiiriline (kui mitte kitsapiiriline) ning üpriski must-valge: kas üks või teine.
3. Kuid kui muuta see käsitus paindlikumaks ja anda inimestele võimalus valida, võime me näha selget muutust: piirid hägustuvad, identiteetid hargnevad eri harudesse ja kihtidesse, ning võime kohata ka identiteedistressi.

UURING

- EESMÄRK

- Millised on määratlemata kodakondsusega isikute hoiakud kodakondsuse omandamise küsimustes?
- Millised on takistused, motiivid ja põhjendused Eesti kodakondsuse soovimisel (või mittesovimisel)?
- Millised on võimalikud lahendused kodakondsuse taotlemise tõstmiseks?

- METOODIKA

- Andmekogumine: veebipõhine ankeetküsitlus, Rahvastikuregistrist päritud juhuvalimiga kontaktide põhjal
- Vastajate arv: 1991
- Intervjuude arv: 7 fookusrühma arutelu (28 osalejat); 10 süvaintervjuud

Uuring on rahastatud Euroopa Sotsiaalfond+ projektist nr. 2021-2027.4.07.23-0006 „Eesti keele õpet toetavad tegevused ja kodanikuõpe“.

Kaasrahasanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Integratsiooni
Sihtasutus

KULTUURIMINISTEERIUM

KÜSISIME KAKS LIHTSAT KÜSIMUST

- 1. Inimesed määratlevad ennast erinevatesse etnilistesse gruppidesse (rahvusgruppidesse).**
Millis(t)esse gruppi(desse) peate ennast kuuluvaks?
- 2. Sõltumata rahvusest võib inimene tunda ühtekuuluvust ka mõne teise rahvusrühma või korraga mitme rahvusrühmaga. Kuidas Teie ennast määratleksite?**

I KÜSIMUS: kõik vastajad

Monoetniline identiteet (või selle puudumine)	(%)
Venelane	46%
Rahvus ei ole enesemääratluse jaoks oluline tunnus	18%
Ei tunne kuuluvust ühegi rahvusega	8%
Eestlane	7%
Ukrainlane	3%
Valgevenelane	1,5%
Muud valikud ja ei oska öelda	16,5%

II KÜSIMUS: ainult need vastajad, kes tegid I küsimuse puhul valiku „venelane“ (46% kõikidest vastajatest)

Rühmakuuluvus	(%)
Venekeelne eestlane	38%
Venelane	25%
Eestivenelane	19%
Eestlane	2%
Inimeste jaotamine rahvusgruppidesse on aegunud kontseptsioon	19%

TAIPAMISED JA JÄRELDUSED

1. Kui sunnitakse valima ainult mono-etniliste identiteetide vahel, siis esineb kõrge (25%) identiteedivälistus, identiteedistress või identiteediväsimus.
2. Latentse hübriididentiteedi määr on kõrge -, kuid see ilmneb alles valikuvõimaluse pakkumisel.
3. Ehk kui vastajad saavad valida, siis määratletakse ennast väga sageli täiendi „eesti“ kaudu: kas „venekeelne **eestlane**“ (38%) või „**eestivenelane**“ (19%).
4. Seega viis, kuidas me identiteete mõõdame, tekitab identiteedid mida me *näeme*.
5. Kui me teeme poliitikakujundamist ainult monoetniliste kategooriate põhjal, siis me tegelikult „loeme ruumi“ valesti.
6. Valestilugemisega võimendame me narratiive, mis pole tõesed.

KUIDAS ON AGA LOOD EESTI PASSIGA?

1. Märkimisväärne osa määratlemata kodakondsusega isikuid on seega omaks võtnud nõ „eesti“ markeri/tunnuse ning **tunnevad, et Eesti on ka nende kodumaa.**
2. Nad väljendavad ka oma **passiivset lojaalsust** selle kaudu, et nad *ei ole* võtnud mõne teise riigi kodakondsust.
3. Kuid paljud on kaotanud lootuse. Osad tunnevad end äratõugatuna. Ning osad ka pettununa. Esineb ka palju tehnilisi-struktuurseid takistusi kodakondsuse omandamiseks, sh nt keeleõpe.
4. Kaks kolmandikku neist (65%) soovib ja plaanib omandada Eesti kodakondsust –, ning me näeme, et **kodakondsuse saamine suurendaks arvestataval osal turvatunnet ja lähedustunnet Eestiga.**
5. Siit ka mõtte- ja arutelukoht riigile – mida me saame Eesti riigina selleks veel teha, et toetada nende teekonda Eesti kodakondsuseni?

AITÄH!

KRISTJAN@IBS.EE

UURINGU TULEMUSED: [INTEGRATSIOON.EE/MKE](https://integratsioon.ee/mke)